

Aanpassing van de Wet op de vermogensbelasting 1964 aan de wijziging van de structuur van het tarief van de inkomstenbelasting, alsmede wijziging van enkele bepalingen in andere belastingwetten

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Algemeen

In de memorie van toelichting van het bij Koninklijke Boodschap d.d. 19 augustus 1972 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden ontwerp van wet tot aanpassing van de Wet op de loonbelasting 1964 aan de wijziging van de structuur van het tarief van de inkomstenbelasting, zitting 1971-1972 – 11 930, is reeds aangekondigd dat ook een aanpassingsontwerp met betrekking tot de Wet op de vermogensbelasting 1964 zou worden ingediend. Het onderhavige wetsontwerp bevat dan ook met name voorstellen tot wijziging van de vermogensbelasting welke ten doel hebben de structuur van deze belasting weer in overeenstemming te brengen met die van de inkomstenbelasting. In dit verband kan onder meer gewezen worden op de tariefgroepindeling en de kinderaftrekregeling. Bij de aanpassing hebben doelmatigheidsoverwegingen een belangrijke rol gespeeld, evenals indertijd het geval was bij de aanpassing van de loonbelasting en van enige sociale verzekeringswetten aan de inkomstenbelasting. Het zou nl. in de ogen van de ondergetekende onjuist zijn, en bovendien tot verwarring aanleiding geven, indien zonder gegronde noodzaak van een reeds jarenlang bestaande praktijk van gelijktijdige verwerking van aangiften inkomstenbelasting en vermogensbelasting, waarbij ten dele met dezelfde gegevens wordt gewerkt, wordt afgestapt. Zowel in het belang van de belastingplichtigen als in dat van de belastingdienst is een continuering van die praktijk geboden.

Met het vorenstaande is tevens het kader geschetst, waarbinnen de aanpassing zich heeft voltrokken: geen principiële wijzigingen, doch herstel van de voorheen bestaan hebbende uniformiteit van beide belastingen. Daarnaast wordt, ten einde tot een eenvoudiger uitvoering van de vermogensbelasting te komen, een tweetal meer formele aanvullingen voorgesteld, te weten het invoeren van een termijn voor het verzoek om teruggaaf indien de vermogensbelasting te zamen met de inkomstenbelasting meer dan 80 pct. van het inkomen bedraagt en het ook voor de vermogensbelasting invoeren van de zogenaamde nihil-aanslag.

Ten slotte brengt het wetsontwerp nog enkele wijzigingen aan in een tweetal andere belastingwetten, welke wijzigingen met vorenbedoelde structuurwijziging samenhangen. In de eerste plaats is een voorstel opgenomen tot wijziging van een bepaling van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, noodzakelijk geworden door het in samenhang met de verzelfstandiging van de gehuwde vrouw voor de heffing van de inkomstenbelasting verdwijnen van de mogelijkheid van omslag van belasting over de echtgenoten. Voorts wordt voorgesteld de sinds 1 januari 1973 overbodig geworden bepalingen in de Wet op de inkomstenbelasting 1964 inzake het genieten van kinder- aftrek door buitenlandse belastingplichtigen te doen vervallen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Diplomaten enz. (Onderdeel A). De voorgestelde wijziging van artikel 2, tweede lid, van de Wet op de vermogensbelasting 1964 brengt dit voorschrift redactioneel in overeenstemming met artikel 2, tweede lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 en artikel 9, derde lid, van de Wet op de loonbelasting 1964, zoals deze bepalingen van 1 januari 1973 af luiden. Voor al deze belastingen dient te gelden dat de echtgenote van een

fictief binnenlands belastingplichtige, indien zij niet duurzaam gescheiden van haar echtgenoot leeft, diens fiscale regime volgt.

Vermogensinkomsten en tariefgroep gehuwde vrouw (Onderdelen B en E). Hoewel de redactie van artikel 5 is gewijzigd ten einde haar beter te doen aansluiten bij elders gebruikte omschrijvingen (vgl. artikel 5, eerste lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 en artikel 19a van de Wet op de loonbelasting 1964), is de materiële inhoud van het artikel dezelfde gebleven: het vermogen van de gehuwde niet duurzaam gescheiden van haar man levende vrouw blijft belast bij de man. De verzelfstandiging van de gehuwde vrouw voor de inkomstenbelasting heeft uitsluitend betrekking op arbeidsinkomsten. Met betrekking tot haar vermogensinkomsten is voor de inkomstenbelasting de situatie gehandhaafd dat deze worden belast bij de man. Uit hoofde van aansluiting bij de inkomstenbelasting is er dus geen aanleiding de tot nu toe bestaande situatie in de vermogensbelasting, dat het vermogen van de gehuwde vrouw belast wordt bij de man, te beëindigen. Doordat de gehuwde niet duurzaam gescheiden levende vrouw niet zelfstandig in de vermogensbelasting wordt betrokken, bestaat er voor de vermogensbelasting geen behoefte aan het opnemen van een belastingvrije som voor deze in de inkomstenbelasting als tariefgroep 1 bekende categorie van belastingplichtigen. De ondergetekende erkent dat het in de tekst van de Wet op de vermogensbelasting 1964 niet fraai is als eerste belastingvrije som op te nemen die voor een categorie van belastingplichtigen die wordt aangeduid als tariefgroep 2, doch hij meent dat een uniforme aanduiding van de verschillende tariefgroepen in de inkomstenbelasting, de loonbelasting en ook in de vermogensbelasting – waardoor vergissingen zoveel mogelijk worden voorkomen – de voorkeur verdient boven een op zichzelf aantrekkelijker tekst voor de vermogensbelasting.

Tariefgroepen, belastingvrije sommen en kleine, buiten heffing te laten bedragen (Onderdelen D, 1° en 2°, en E). In het voorgestelde artikel 15 (Onderdeel E) is de nieuwe tariefgroepindeling van de inkomstenbelasting overgenomen, zij het dat vermelding van tariefgroep 1, zoals hiervoren is vermeld, achterwege is gebleven.

In de nieuwe tariefgroepindeling worden degenen die gehuwd zijn geweest en de ongehuwden van 65 jaar en ouder niet langer gelijk gesteld met gehuwden, maar in tariefgroep 3 opgenomen. Doordat de belastingvrije som van f 55 000 echter ook geldt voor belastingplichtigen die in tariefgroep 3 vallen (Onderdelen D, 2°, en E), wordt bereikt dat de hiervoren aangeduide categorieën belastingplichtigen, wat hun belastingvrije sommen betreft, in dezelfde positie blijven verkeren als voorheen. Van het ten principale opnieuw in overweging nemen van de voor de onderscheiden tariefgroepen geldende belastingvrije sommen is in het kader van dit wetsontwerp afgezien. Dit onderwerp kan beter aan de orde worden gesteld nadat de studie met betrekking tot het successierecht, de vermogensbelasting en een vermogenswinstbelasting is voltooid. Alleen voor degenen die, overeenkomstig het inkomstenbelastingstelsel, louter op grond van hun leeftijd in tariefgroep 3 worden ingedeeld, betekent zulks een bescheiden belastingverlichting, omdat voor hen thans een belastingvrije som van f 40 000 geldt.

Ingevolge het tweede lid van artikel 14 (Onderdeel D, 2°) zullen buitenlandse belastingplichtigen geen belastingvrije som meer hebben. Hun belastbare som is dus gelijk aan hun binnen-

landse vermogen. Daarmede wordt teruggekeerd naar de situatie zoals die bestond vóór 1956. De bij de Wet van 15 augustus 1955, *Stb.* 369, ingevoerde regeling krachtens welke de voor binnenlandse belastingplichtigen geldende belastingvrije sommen van de Wet op de vermogensbelasting 1892 ook voor buitenlandse belastingplichtigen van toepassing werden – een regeling welke bij de totstandkoming van de Wet op de vermogensbelasting 1964 is bestendig – wordt dus niet langer gehandhaafd. Dat is in overeenstemming met de per 1 januari 1973 gewijzigde Wet op de inkomstenbelasting 1964, op grond waarvan aan buitenlandse belastingplichtigen in beginsel geen belastingvrije som wordt verleend. Indien en voor zover er in de inkomstenbelasting wel een belastingvrije som wordt verleend, geschiedt dit alleen op grond van het in het kader van de loonbelastingheffing (waarbij geen verschil wordt gemaakt tussen binnenlandse en buitenlandse belastingplichtigen) toegepast zijn van een belastingvrije som. Een overeenkomstige situatie doet zich bij de vermogensbelasting niet voor.

Ten einde tegemoet te komen aan het praktische bezwaar dat voor zeer kleine bedragen aanslagen moeten worden opgelegd, is in de voorgestelde aanvulling van artikel 14, eerste lid (onderdeel D. 1°), een voorziening getroffen waardoor bedragen van f 50 of minder niet worden geheven. De inkomstenbelasting kent een soortgelijke regeling (artikel 53, eerste lid, slot). De grens van f 50 betekent overigens voor binnenlandse belastingplichtigen met een vermogen dat de belastingvrije som slechts weinig overschrijdt (bij een tarief van 50/00 : f 11 000) een kleine belastingverlichting.

Kinderaftrek (Onderdelen D, 2°, E. F. H en artikel III). Door de voorgestelde aanvulling van het tot artikel 17 vernummerde artikel 18 (Onderdeel H) blijft de kinderaftrek voor de vermogensbelasting parallel lopen met die van de inkomstenbelasting. Met het oog op de uitvoering is het noodzakelijk dat de inkomstenbelasting en vermogensbelasting niet alleen – zoals reeds besproken – werken met een uniforme tariefgroepaanduiding, doch ook dat er geen verschillen in kinderaftrek bestaan voor de inkomstenbelasting van het ene jaar en de vermogensbelasting van het daaropvolgende jaar.

Eveneens uit doelmatigheidsoverwegingen wordt voorgesteld de verhoging van de belastingvrije som wegens het genieten van kinderaftrek op een geheel duizendtal af te ronden en te stellen op f 14 000.

Zoals hierboven reeds is vermeld, wordt de regeling waarbij ter verkrijging van de belastbare som het binnenlandse vermogen van buitenlandse belastingplichtigen wordt verminderd met een belastingvrije som, niet langer gehandhaafd. In verband daarmede kan ook de bepaling van artikel 16, zevende lid, inzake kinderaftrek vervallen (onderdeel F).

In de Wet op de inkomstenbelasting 1964 komt een bijna gelijklopende bepaling nog wel voor (artikel 56, achtste lid). Deze heeft echter in feite haar betekenis verloren. Immers, het nieuwe artikel 53, tweede lid, heeft tot gevolg dat een buitenlandse belastingplichtige voor de inkomstenbelasting ook thans slechts kinderaftrek geniet, indien en voor zover hij die heeft genoten bij de heffing van de loonbelasting. Derhalve wordt in artikel III voorgesteld dit voorschrift, en in verband daarmede ook artikel 63, tweede lid, te laten vervallen.

Aanpassing van de zgn. 80 pct.-grens (Onderdeel D, 3° en 4°). De voorgestelde toevoeging aan het tot zesde lid vernummerde vijfde lid beoogt de vraag of de 80 pct.-grens wordt overschreden ook na de fiscale verzelfstandiging van de gehuwde vrouw te doen beslissen aan de hand van de inkomens- en belastingssituatie van de echtelieden te zamen. Tevens wordt, door toevoeging van een zevende lid aan artikel 14, voorgesteld het verzoek om teruggaaf mede met het oog op de uitvoering te binden aan een termijn.

Omslag van belasting over de echtgenoten (Onderdelen C en G). Onder de nieuwe tariefstructuur kent de inkomstenbelasting niet meer de mogelijkheid van omslag van de belasting over de echtgenoten. In navolging daarvan wordt ook voor de vermogensbelasting voorgesteld de mogelijkheid van omslag van de verschuldigde belasting over man en vrouw te

laten vervallen (artikel 17). Van dit instituut werd in de praktijk zo weinig gebruik gemaakt dat het vervallen ervan met het oog op de uitvoering gerechtvaardigd voorkomt. Het opschrift van Hoofdstuk IV van de wet dient hieraan te worden aangepast.

Gemeente van aanslag (Onderdeel I). De voorgestelde toevoeging aan artikel 19, tweede lid – welk artikel wordt vernummerd tot artikel 18 –, stemt overeen met de aanvulling die artikel 62, tweede lid, van de Wet op de inkomstenbelasting heeft gekregen. Ook voor de vermogensbelasting is deze toevoeging nodig ten einde, zoals voorheen, het regelen van de aanslag in de inkomstenbelasting over een jaar en de aanslag in de vermogensbelasting over het daaropvolgende jaar ten aanzien van (gewezen) echtgenoten in samenhang met elkaar en door dezelfde inspecteur te doen geschieden.

De zgn. nihil-aanslag (Onderdeel J). Met de voorgestelde invoeging van het nieuwe artikel 19 wordt een eenvoudige afwerking van onbelaste posten mogelijk gemaakt. Ook wat dit betreft, vindt slechts aanpassing aan de inkomstenbelasting plaats: de met ingang van 1971 bij de inkomstenbelasting ingevoerde regeling heeft hierbij ten voorbeeld gestaan.

Het eerste lid van artikel 19, waarin is neergelegd dat geen aanslag wordt vastgesteld indien geen belasting verschuldigd is, komt overeen met artikel 63a, eerste lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. De in het tweede lid geïntroduceerde mogelijkheid van de zgn. „nihil-aanslag” heeft dezelfde strekking als de nihil-aanslag in de inkomstenbelasting. Deze nihil-aanslag komt voortaan in de plaats van de beschikking waarbij de inspecteur ingevolge artikel 12 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen ten aanzien van degene die aangifte heeft gedaan het besluit neemt om geen aanslag op te leggen. Een reeds opgelegde voorlopige aanslag behoeft in zulk een geval niet meer bij afzonderlijke beschikking te worden vernietigd, doch kan met de nihil-aanslag worden verrekend.

Anders dan bij de inkomstenbelasting kan bij de vermogensbelasting het doen van aangifte niet dienen als verzoek om teruggaaf van voorheffingen. Daarom bestaat bij de vermogensbelasting geen behoefte aan het stellen van een termijn waarbinnen de aangifte moet worden gedaan of aan het beperken van de regeling tot binnenlandse belastingplichtigen.

Aansprakelijkheid gehuwde vrouw (Onderdeel K). De wijziging van artikel 20, eerste lid, brengt dit voorschrift redactioneel in overeenstemming met de bij de inkomstenbelasting voorkomende aansprakelijkheidsregeling voor de gehuwde vrouw wier aangelegenheden voor de belastingheffing zijn toegerekend aan haar man (artikel 66, eerste lid, Wet op de inkomstenbelasting 1964).

Artikel II

Artikel 16, tweede lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen kent de mogelijkheid van navordering, ingeval de belasting over man en vrouw wordt omgeslagen en deze omslag onjuist blijkt te zijn. Nu in navolging van hetgeen is geschied voor de inkomstenbelasting wordt voorgesteld de omslagmogelijkheid ook voor de vermogensbelasting te doen vervallen, zou de gedachte kunnen opkomen dat thans tevens dit bijzondere navorderingsvoorschrift zou kunnen vervallen. Dit is echter niet juist. Ook onder de nieuwe wetgeving voor de inkomstenbelasting zijn situaties denkbaar, waarin de distributie van belasting over man en vrouw niet juist geschiedt, bijv. omdat de toedeling van inkomensbestanddelen niet op de voorgeschreven wijze heeft plaatsgevonden. Het is wenselijk voor die gevallen de mogelijkheid tot navordering zonder nieuw feit te handhaven. Daartoe strekt de wijziging van de tekst van artikel 16, tweede lid.

De budgettaire gevolgen van de onderscheiden onderdelen van het ontwerp zijn niet geheel exact te bepalen, doch het ontwerp in zijn geheel zal vermoedelijk niet tot een meerdere of mindere opbrengst van enige betekenis leiden.

De Staatssecretaris van Financiën,
A. P. J. M. M. VAN DER STEE.